

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG. 410.011.02.2022

Pan Krzysztof Woś
Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego
Wody Polskie
ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/040 – Gospodarowanie jeziorami stanowiącymi wody publiczne.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Gorzowie Wlkp. ¹ ul. Walczaka 25a, 66-400 Gorzów Wlkp., dalej ZZ lub <i>Zarząd Zlewni</i> .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Woś - Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie od 31 sierpnia 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: w okresie od 17 stycznia 2018 r. do 16 sierpnia 2022 r. Przemysław Daca oraz Krzysztof Woś, p.o. Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, od 17 sierpnia 2022 r. do 30 sierpnia 2022 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Gospodarowanie jeziorami stanowiącymi wody publiczne.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (do 30 czerwca) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę Kontrolerzy	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze. Dariusz Obierzyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/61/2022 z dnia 10 czerwca 2022 r.

(akta kontroli str. 1-12)

¹ Z dniem 2 października 2019 r. Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na podstawie art. 247 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233) powołał Annę Woćko na stanowisko Dyrektora Zarządu Zlewni w Gorzowie Wlkp. Poprzednio Dyrektorem Zarządu Zlewni w Gorzowie Wlkp. był powołany z dniem 8 stycznia 2018 r. Paweł Rembarz.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą komórkom organizacyjnym Zarządu Zlewni oraz jego pracownikom prawidłowo przypisano zadania związane z gospodarowaniem jeziorami stanowiącymi wody publiczne.

Z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁴ prowadzono postępowania w sprawie udzielania pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie urządzeń wodnych (pomostów) oraz w sprawie legalizowania urządzeń wykonanych bez wymaganego pozwolenia lub zgłoszenia wodnoprawnego, w szczególności podejmowano działania w celu zgromadzenia kompletnego materiału dowodowego przed wydaniem decyzji, zaś wnioski, w których braki nie zostały usunięte pozostawiono bez rozpoznania, informując o tym każdorazowo stronę postępowania.

Podejmowano również działania wyjaśniające oraz zawiadamiano właściwe organy ścigania w związku z uzyskaniem informacji o potencjalnie nielegalnych urządzeniach wodnych (pomostach).

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły wydania z naruszeniem wymaganego terminu siedmiu decyzji⁵ udzielających pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie pomostów, a także jednostkowego przypadku opieszalych działań w związku z uzyskaniem informacji o potencjalnie nielegalnych pomostach.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż w trakcie kontroli NIK podjęto działania w celu zinventaryzowania istniejących pomostów na obszarze działania ZZ.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Gospodarowanie jeziorami stanowiącymi wody publiczne

Opis stanu faktycznego

1. Obszar działania Zarządu Zlewni obejmował 6.271 km² (627.100 ha).

Na obszarze działania ZZ liczba jezior stanowiących wody publiczne, wobec których, na mocy art. 258 ustawy Prawo wodne PGW Wody Polskie reprezentują Skarb Państwa oraz wykonują prawa właścicielskie Skarbu Państwa wynosiła 169 o sumarycznej powierzchni 8.140,48 ha (wody płynące).

(akta kontroli str. 253, 492-499)

2. W Zarządzie Zlewni w Dziale zgód wodnoprawnych zatrudnionych było siedmiu pracowników, w tym kierownik działu. Wszyscy pracownicy otrzymali zakresy zadań i obowiązków służbowych, w których do zadań zaliczono m.in. prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach o udzielenie zgód wodnoprawnych, do których wydania właściwy jest dyrektor zarządu zlewni, prowadzenie postępowań administracyjnych w zakresie legalizacji urządzeń wodnych, prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach podlegających zgłoszeniu, jeśli organ I instancji wniósł sprzeciw. Ponadto w zakresie jednego pracownika wpisano zadanie

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, ze zm., dalej: *ustawa Prawo wodne*.

⁵ Na 10 przypadków.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

dotyczące prowadzenia rejestru opłat za pozwolenia wodnoprawne, a w trzech innych ww. zakresach wpisano także zadania dotyczące zasilenie bazy ISOK danymi z udzielanych pozwoleń wodnoprawnych.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym⁷ do zadań Zarządu Zlewni w ramach Działu Zgód Wodnoprawnych zaliczono m.in. prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach o udzielenie zgód wodnoprawnych, z wyłączeniem spraw będących w zakresie właściwości innych pionów, prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach o udzielenie zgód wodnoprawnych, w których dyrektor zarządu zlewni pełni funkcje organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kpa w stosunku do kierowników nadzorów wodnych, prowadzenie postępowań administracyjnych w zakresie legalizacji urządzeń wodnych. Do zakresu działania Działu Współpracy z Użytkownikami Wód zaliczono m.in. współpracę w zakresie przeprowadzania kontroli gospodarowania wodami.

Ponadto do zadań realizowanych w ZZ przez Dział Opłat i Opomiarowania, Dział Zgód Wodnoprawnych i Dział Współpracy z Użytkownikami Wód, w ramach Pionu usług wodnych⁸, zaliczono zadania dotyczące prowadzenia szkoleń merytorycznych z zakresu usług wodnych, urządzeń wodnych (w tym m.in. w zakresie pomostów i przystani) dla pracowników i dla użytkowników wód oraz wykonywanie (przeprowadzanie) kontroli gospodarowania wodami⁹.

(akta kontroli str. 13-27, 28-140, 141-168, 1107-1109)

Dla pracowników:

a) Działu Zgód Wodnoprawnych - zorganizowano szkolenia merytoryczne wewnętrzne¹⁰, szkolenie dotyczące Kodeksu postępowania administracyjnego z uwzględnieniem zapisów ustawy Prawo wodne oraz ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków¹¹;

b) Działu Opłat i Opomiarowania - prowadzono szkolenia w zakresie: [1] warsztaty z zakresu opłat za usługi wodne¹², [2] kodeks postępowania administracyjnego z uwzględnieniem zapisów ustawy Prawo wodne oraz ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków¹³, [3] omówienie wyników kontroli NIK w zakresie opłat za usługi wodne oraz bieżących zagadnień dotyczących ustalania opłat za usługi wodne¹⁴, [4] omówienie oraz wyjaśnienie bieżących problemów zaistniałych w toku ustalania i rozliczania opłat za usługi wodne¹⁵, [5] szkolenie Dział ordynacji podatkowej¹⁶, [6] elementy odstające¹⁷;

c) Działu Współpracy z Użytkownikami Wód - szkolenie w dniu 7 lipca 2022 r. w zakresie kontroli pomostów, prowadzone przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu (dalej RZGW) oraz kierownika Wydziału Gospodarowania Mieniem Skarbu Państwa i Współpracy z Użytkownikami Wód i kierownika Wydziału Kontroli Gospodarowania Wodami w RZGW.

⁷ Zarządzenie nr 80/2019 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z 31 grudnia 2019 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego.

⁸ Zgodnie z § 35 Regulaminu organizacyjnego PGW WP wprowadzonego Zarządzeniem nr 59/2021 Prezesa PGW WP z dnia 28 września 2021 r.

⁹ Zgodnie z § 62 i § 63 ww. regulaminu organizacyjnego.

¹⁰ Pozwolenia Wodnoprawne - BASIC. Szkolenie w dniu 5 lipca 2019 r.. Udział wzięły trzy osoby. Warsztaty z tematyki zgłoszeń wodnoprawnych dla pracowników nadzorów wodnych regionu wodnego Warty. Szkolenie w dniach 12-13 lutego 2020 r. W szkoleniu udział wzięło dwóch pracowników.

¹¹ Szkolenie w dniach 27 listopada 2019 r. i 16 grudnia 2019 r. Udział wzięło 5 osób.

¹² W dniu 27 września 2019 r. – udział wzięła jedna osoba.

¹³ Szkolenie w dniach 27 listopada 2019 r. i 16 grudnia 2019 r. W szkoleniu udział wzięło 6 osób.

¹⁴ Szkolenie on-line w dniu 4 grudnia 2020 r. W szkoleniu udział wzięło 5 osób.

¹⁵ Szkolenie on-line w dniach 26 marca 2021 r., 23 czerwca 2021 r. i 24 września 2021 r. W szkoleniu udział wzięło po 5 osób.

¹⁶ Szkolenie on-line w dniu 14 grudnia 2022 r. dla 5 osób.

¹⁷ Szkolenie on-line w dniu 24 marca 2022 r. dla 5 osób.

Dyrektor wyjaśniła, że (...) kontrole gospodarowania wodami, zgodnie z art. 240 ust. 3 pkt 14 ustawy Prawo wodne wykonują regionalne zarządy gospodarki wodnej, a pracownik Działu Współpracy z Użytkownikami Wód został przeszkolony w zakresie kontroli pomostów. Dyrektor wyjaśniła również, że (...) na ilość szkoleń oraz ilość kontroli bezpośredni wpływ miała ogłoszona pandemia COVID-19 i ograniczenia z niej wynikające.

(akta kontroli str. 294-310, 1121-1122)

3. W okresie objętym kontrolą do ZZ wpłynęło ogółem 13 wniosków o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie pomostu o szerokości powyżej 3 m i długości całkowitej powyżej 25 m. Ponadto w okresie objętym kontrolą wydano dwie decyzje na podstawie wniosków złożonych w roku 2018.

W pięciu przypadkach wnioski były kompletne i nie wymagały uzupełnienia, a w pozostałych przypadkach wzywano strony do ich uzupełnienia w wyznaczonym terminie.

W przypadku 10 spraw wydano decyzję na wykonanie pomostu, a w przypadku pięciu spraw pozostawiono wnioski bez rozpoznania z uwagi na niekompletność wniosku – wnioskodawcy nie usunęli braków wniosków w wyznaczonym terminie.

(akta kontroli str. 254, 1123-1124, 1125-1135)

4. Każdorazowo ZZ zawiadamiał strony o wszczęciu postępowania oraz innych czynnościach procesowych, a wydane pozwolenia wodnoprawne dla pomostów były skutecznie doręczone stronom postępowania.

(akta kontroli str. 1125-1135)

5. Analiza terminowości wydanych pozwoleń wodnoprawnych wykazała, że:

- trzy pozwolenia wodnoprawne wydane zostały w terminie,

- w siedmiu przypadkach decyzje wydano z naruszeniem terminu określonego w przepisie art. 35 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁸ (dalej: *kpa*), przy czym opóźnienie wynosiło od 3 do 183 dni, co zostało szerzej opisane w dalszej części wystąpienia w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 254, 514-560, 561-609, 610-665, 696-730, 828-854, 855-891, 1125-1135)

6. W pięciu przypadkach z uwagi na niekompletność wniosku, po wcześniejszym pisemnym wezwaniu do uzupełnienia braków w wyznaczonym terminie wnioski pozostawiono bez rozpoznania, przy czym o każdym przypadku pozostawienia sprawy bez rozpoznania poinformowano stronę, a strona nie podejmowała dalszych działań (odwołań, ponagleń, skarg na bezczynność).

(akta kontroli str. 254, 892-901, 902-916, 917-953, 954-986, 987-1026, 1125-1135)

7. W latach 2019-2022 wpłynęły do ZZ trzy wnioski o legalizację pomostu. W przypadku jednego wniosku z 2021 r.¹⁹ odmówiono wszczęcia postępowania administracyjnego, gdyż przedmiotowe pomosty zostały wykonane wraz z budową ośrodka wypoczynkowego w 1970 r., natomiast w przypadku dwóch wniosków, które wpłynęły do ZZ odpowiednio 11 lutego 2022 r. oraz 23 maja 2022 r. pozostawiono wnioski bez rozpoznania z uwagi na ich niekompletność - wnioskodawcy nie usunęli

¹⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.

¹⁹ Wniosek z dnia 19 marca 2021 r., data wpływu do ZZ: 31 marca 2021 r.

braków wniosków w wyznaczonym terminie²⁰. O każdym przypadku pozostawienia sprawy bez rozpoznania poinformowano stronę, a strona nie podejmowała dalszych działań (odwołań, ponagleń, skarg na bezczynność)²¹.

(akta kontroli str. 254, 1027-1044, 1045-1054, 1055-1067)

8. W okresie objętym kontrolą ZZ nie wydawał decyzji legalizacyjnych oraz nie ustalał obowiązku uiszczenia opłaty legalizacyjnej.

(akta kontroli str. 1123-1124)

9. Zarząd Zlewni otrzymywał informacje dotyczące potencjalnie nielegalnie wykonanych pomostów z różnych źródeł. Źródłem tych informacji były osoby fizyczne, jednostki administracji publicznej oraz pracownicy PGW WP.

W okresie objętym kontrolą wpłynęło ogółem sześć sygnałów (informacji) o potencjalnie nielegalnie wykonanych urządzeniach wodnych (pomostów), z tego dwa w roku 2019 z RZGW, dwa w roku 2021 od osób fizycznych (przekazane do ZZ według właściwości przez Starostę Szamotulskiego) oraz dwa w roku 2022 (przez NW w Międzychodzie i Starostę Nowotomyskiego).

Analiza ww. zgłoszeń dotyczyła m.in., wykonania urządzeń wodnych bez wymaganych pozwoleń wodnoprawnych, prowadzenia przez wody powierzchniowe przepustów, pomostów, poborze i piętrzenia wód powierzchniowych, zniszczenia brzegu wód czy wycince roślinności.

W trzech przypadkach po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego skierowano zawiadomienia do właściwych Komend Powiatowych Policji, przy czym z informacji zwrotnych wynikało m.in., że :

- w przypadku naruszeń na cieku Osiecznica, Komisariat Policji w Pniewach nie wniósł wniosku o ukaranie do sądu z powodu śmierci sprawcy²²;
- w sprawie naruszeń na jeziorze Piaskowym Komisariat Policji w Pniewach nie wniósł wniosku o ukaranie do sądu z powodu przedawnienia orzekania o winie²³;
- w sprawie naruszeń na jeziorze Radziszewskim Komendant Powiatowy Policji w Międzychodzie przekazał wniosek o wykroczenie z art. 475, 476 ust. 1 i 479 ustawy Prawo wodne do Sądu Rejonowego w Szamotułach²⁴.

W przypadku informacji od Starosty Nowotomyskiego (wpłynęła do ZZ 8 września 2022 r.) trwa postępowanie wyjaśniające w zakresie legalności działań, a zgłoszenie na Policję jest w trakcie przygotowywania.

Natomiast w przypadku informacji przekazanych w 2019 r. przez RZGW w Poznaniu ustalono, że:

- pismem z 11 września 2019 r. RZGW w Poznaniu poinformował ZZ o przeprowadzeniu kontroli gospodarowania wodami Jeziora Duży Szarcz na terenie Ośrodka Wypoczynkowego *Karina* i stwierdzeniu m.in. pomostów, na które kontrolowany nie przedstawił zgłoszeń lub pozwoleń wodnoprawnych na ich wykonanie. Z pisma wynika m.in., że ustalenia podjęte w trakcie działań pokontrolnych, przekazane zostały do ZZ w Gorzowie Wlkp. w celu wykorzystania służbowego zgodnie z posiadanymi kompetencjami wynikającymi z ustawy Prawo wodne, jednak do marca 2021 r. w ZZ brak

²⁰ W przypadku wniosku z 11 lutego 2022 r. - wezwano w dniu 22 lutego 2022 r., a w przypadku wniosku z 23 maja 2022 r. - wezwano w dniu 7 czerwca 2022 r.

²¹ Według stanu na 28 września 2022 r.

²² Informacja od osoby fizycznej przekazane do ZZ według właściwości przez Starostę Szamotulskiego.

²³ Informacja od anonimowej osoby przekazane do ZZ według właściwości przez Starostę Szamotulskiego.

²⁴ Informacja od Nadzoru Wodnego w Międzychodzie.

było działań w tym zakresie, co zostało szerzej opisane w dalszej części wystąpienia w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*;

- pismem z 9 października 2019 r. (data wpływu pisma: 11 października 2019 r.) RZGW w Poznaniu²⁵ poinformował ZZ o przeprowadzeniu kontroli nad brzegiem Jeziora Chłopskie - Chłop i stwierdzeniu m.in. wycięcia w pobliżu pomostu roślinności wodnej i wyłożenia na dnie jeziora czarnej włókniny uniemożliwiającej wzrost roślinności wodnej. Jednocześnie RZGW poinformował ZZ, że w związku z ww. ustaleniami skierowano zawiadomienie do Komendy Powiatowej Policji w Międzyrzeczu (art. 476 ustawy Prawo wodne) i zalecił ZZ rozważenie czy zaistniały przesłanki określone w art. 475 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 1081-1102, 1112-1118, 1139-1140, 1141-1155)

W ww. sprawie p.o. zastępcy Dyrektora ZZ wyjaśnił, że *analiza treści pisma, dokonana przez Dział Zgód Wodnoprawnych (ZUZ), nie wykazała, aby działania opisane w piśmie z dnia 09.10.2019 r. znak: PO.RUK.451.38.3.2019.PP Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Poznaniu nosiły znamiona czynu zabronionego, o którym mowa w art. 475 ustawy Prawo wodne. Stąd nie było podstaw do skierowania dodatkowego zgłoszenia Policji, ponad te, które dokonał Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Poznaniu. Ponadto dodał, że (...) Policja, pismem z 14 sierpnia 2020 r. zawiadomiła RZGW, że przeprowadzone czynności wyjaśniające nie dostarczyły podstaw do skierowania wniosku o ukaranie w sprawie, tj. czyn z art. 476 pkt 1 ustawy Prawo wodne z braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu.*

Z informacji uzyskanych w toku kontroli NIK z RZGW wynika, że osoba kontrolowana została wezwana do uprządkowania terenu plaży, a Nadzór Wodny podczas wizji terenowej w dniu 24 września 2021 r. stwierdził, że zgodnie z zaleceniami przywrócono brzeg do naturalnego stanu. Brzeg ma znamiona naturalności i porośnięty jest roślinnością.

(akta kontroli str. 1137-1138)

W trakcie kontroli NIK na polecenie Dyrektora RZGW w Poznaniu podjęto działania w celu zinwentaryzowania i legalizacji istniejących urządzeń wodnych. Dyrektor polecił wyznaczyć po jednym jeziorze / zbiorniku wodnym w każdym NW i przeprowadzić inwentaryzację pomostów wraz z pozostawieniem kartek z informacją. Informacja ta miała dotyczyć m.in. obowiązku i konieczności podpisania umów użytkowania lub dzierżawy z właścicielem urządzenia wodnego a PGW WP, oznakowania obiektu tabliczką z ewentualnym numerem obowiązującej umowy użytkowania lub dzierżawy, obowiązku złożenia wniosku w przypadku braku legalizacji pomostu. Z informacji wynika ponadto, że brak uregulowania sposobu korzystania z gruntów Skarbu Państwa (brak umowy lub złożonego wniosku o zawarcie umowy) stanowił będzie podstawę do wszczęcia postępowania rozbiórki urządzenia.

Przeprowadzona w lipcu i sierpniu 2022 r. przez pracowników Nadzorów Wodnych inwentaryzacja wykazała, że na terenie 9 jezior²⁶ (ze 169 jezior płynących o sumarycznej powierzchni 8.140,48 ha) znajdowały się 254 pomosty. O wynikach ww. inwentaryzacji informowano na bieżąco drogą elektroniczną RZGW.

(akta kontroli str. 313-326, 505-513)

²⁵ Pismo PO.RUK.451.38.3.2019.PP.

²⁶ Jezioro Grabino - 9 pomostów, Jezioro Obrzańskie - 19 pomostów, Jezioro Radachowskie - 74 pomosty, Jezioro Miejskie - 78 pomostów, Jezioro Lubie - 40 pomostów, Jezioro Mączne - 1 pomost, Jezioro Rogi - 2 pomosty, Jezioro Berzyńskie - 12 pomostów i Jezioro Wolsztyńskie - 19 pomostów. Nie stwierdzono pomostów na Jeziorze Wioska.

10. W okresie kontrolowanym nie stwierdzono skarg i wniosków dotyczących nieprawidłowości w zakresie gospodarowania jeziorami, w tym w szczególności dotyczących nielegalnie użytkowanych pomostów. W ww. okresie w ZZ nie przeprowadzano również kontroli zewnętrznych lub wewnętrznych dotyczących tej problematyki.

(akta kontroli str. 247-252, 1110)

11. W ramach koordynowania działań ZZ nie wydawał jednostkom podległym wytycznych dotyczących gospodarowania jeziorami stanowiącymi wody publiczne.

(akta kontroli str. 1123-1124)

12. ZZ w ograniczonym zakresie w latach 2019-202 dokonywał wizji lokalnych zagospodarowania terenów jezior odnośnie nielegalnych ogrodzeń uniemożliwiających dostęp do linii brzegowej jezior stanowiących wody publiczne, tj. wyłącznie w sytuacjach uzyskania informacji o potencjalnych nieprawidłowościach w tym zakresie (opisanych w pkt. 9 niniejszego wystąpienia).

(akta kontroli str. 1081-1102, 1112-1118, 1139-1140, 1141-1155)

W lutym 2022 r. do ZZ wpłynęło (za pośrednictwem RZGW) pismo Ministerstwa Infrastruktury dotyczące kwestii ograniczonego dostępu do jezior (wskutek nielegalnych grodzień), w którym poproszono o informacje dotyczące m.in. działań w celu zapewnienia dostępu do jezior (w tym m.in. liczby kontroli i ich efektów).

W odpowiedzi na ww. pismo ZZ poinformował RZGW, że w ww. zakresie prowadzone były działania na Jeziorze Wąchabno, Jeziorze Psarskim, Jeziorze Długim oraz Kanale Postomskim. Z pisma wynikało m.in., że działania skutkowały usunięciem ogrodzeń oraz umożliwieniem dojścia do wód powierzchniowych. Jedynie na Jeziorze Długim nie była możliwa ocena, czy istniejące grodzienia naruszają zakaz, o którym mowa w art. 232 ust. 1 ustawy Prawo wodne, z uwagi na brak możliwości dostępu do jeziora. Ponadto ZZ wskazał, że na bieżąco dokonywana jest ocena dostępu do publicznych wód powierzchniowych podczas wyjazdów terenowych i każdorazowo sprawdzana jest kwestia dotrzymania zakazu, o którym mowa w art. 232 ust. 1 ustawy Prawo wodne, podnoszona podczas opiniowania projektów decyzji o warunkach zabudowy czy umów użytkowania gruntu pokrytych wodami powierzchniowymi.

(akta kontroli str. 335-336, 396-397, 1076-1080)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W siedmiu przypadkach²⁷ (na 10 objętych badaniem) decyzja na wykonanie urządzenia wodnego - budowę pomostu wydana została po terminie, określonym w przepisie art. 35 § 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. Kodeks postępowania administracyjnego²⁸ (opóźnienie wynosiło od 3 do 183 dni), przy czym tylko w jednym

²⁷ Dotyczy spraw: [1] Wniosek kompletny - data wpływu: 22 sierpnia 2018 r. Decyzja PO.ZUZ.1.421.279.2018.MS z dnia 22 lutego 2019 r., po 183 dniach od dnia złożenia wniosku - opóźnienie 153 dni.; [2] Wniosek - data wpływu: 28 sierpnia 2018 r., data wpływu korekty wniosku: 22 marca 2019 r. Wezwanie do uzupełnienia wniosku z 5 marca 2019 r. Postanowienie z 27 czerwca 2019 r. o przedłużeniu terminu do 17 lipca 2019 r. Decyzja PO.ZUZ.1.421.328.2018.JC z 9 września 2019 r., po 345 dniach od złożenia wniosku, po 169 dniach od dnia złożenia korekty wniosku, 55 dni opóźnienia po upływie terminu określonego do 15 lipca 2019 r.; [3] Wniosek kompletny - data wpływu: 21 lutego 2019 r. Decyzja PO.ZUZ.1.421.54.2019.MŻ z dnia 3 lipca 2019 r., po 130 dniach od złożenia wniosku, opóźnienie 100 dni.; [4] Wniosek kompletny - data wpływu: 14 sierpnia 2019 r. Decyzja PO.ZUZ.1.421.254.2019.ED z dnia 17 września 2019 r., po 33 dniach od dnia złożenia wniosku - opóźnienie 3 dni.; [5] Wniosek - data wpływu: 21 maja 2020 r. Wezwanie do uzupełnienia wniosku z 25 maja 2020 r. Pełnomocnik strony wniosk o przedłużenie terminu do 30 czerwca 2020 r. Decyzja PO.ZUZ.1.4210.160m.2020.KO z 29 lipca 2020 r., po 68 dniach od daty złożenia wniosku, po 28 dniach od daty przedłużenia terminu - 28 dni opóźnienia.; [6] Wniosek - data wpływu: 21 czerwca 2021 r. Wezwanie po miesiącu do uzupełnienia wniosku z 21 lipca 2021 r. Decyzja PO.ZUZ.1.4210.319.2021.KH z 6 września 2021 r., po 76 dniach od daty złożenia wniosku.; [7] Wniosek kompletny - data wpływu: 30 czerwca 2021 r. Decyzja PO.ZUZ.1.421.334.2021.KZ z dnia 13 sierpnia 2021 r., po 43 dniach od dnia złożenia wniosku - opóźnienie 13 dni.

²⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.

z ww. przypadków zawiadomiono stronę – w trybie art. 36 § 1 kpa – o niezakończonym w terminie i wyznaczano nowy termin załatwienia sprawy (do 15 lipca 2019 r.), którego jednakże nie dopełniono - decyzja wydana została w dniu 9 września 2019 r., tj. po 55 dniach od wyznaczonego w zawiadomieniu terminu²⁹.

(akta kontroli str. 514-560, 561-609, 610-665, 696-730, 828-854, 855-891, 1125-1135)

Z wyjaśnień Dyrektora wynika m.in., że w latach 2019-2020 z uwagi na braki kadrowe oraz ilość i różnorodność spraw wystąpiły zaległości w rozpatrywaniu wniosków. W chwili powstania PGW WP wpłynęło dużo wniosków wszczętych i niezakończonych przez starostwa, a starostwa przeciągały trudne sprawy i o skomplikowanym charakterze. Z uwagi na znaczne opóźnienie dyrekcja RZGW w Poznaniu zarządziła, aby inne zarządy zlewni i pracownicy RZGW z Wydziału Zgód Wodnoprawnych wsparli pracę ZZ w Gorzowie Wlkp. poprzez zdalne rozpatrywanie wniosków.

Ponadto Dyrektor wyjaśniła, że nie występowała pisemnie o dodatkowe etaty i środki i nie podejmowała działań w zakresie wzmocnienia osobowego czy etatowego Działu Zgód Wodnoprawnych. Natomiast ustnie prowadziła rozmowy z dyrekcją RZGW.

(akta kontroli str. 1105-1106)

2. Kontrola wykazała m.in., że ZZ w Gorzowie Wlkp. nie podjął od 17 września 2019 r. (data wpływu pisma z RZGW) przez okres 602 dni (tj. 19 miesięcy i 24 dni) żadnych działań po poinformowaniu przez RZGW w Poznaniu³⁰ o przeprowadzeniu kontroli gospodarowania wodami Jeziora Duży Szarcz na terenie Ośrodka Wypoczynkowego *Karina* i stwierdzeniu m.in. sześciu pomostów, na które kontrolowany nie przedstawił zgłoszeń lub pozwoleń wodnoprawnych na ich wykonanie.

Dopiero w wyniku wniosku strony z dnia 30 marca 2021 r. o legalizację pomostów, przeprowadzono postępowanie wyjaśniające zakończone wydaniem postanowienia z dnia 11 maja 2021 r. o odmowie wszczęcia postępowania administracyjnego z uwagi na fakt, że przedmiotowe pomosty zostały wykonane w 1970 r. (nie wymagały legalizacji).

(akta kontroli str. 1027-1044, 1081-1102)

W ww. sprawie p.o. zastępcy Dyrektora ZZ wyjaśnił, że *Zarząd Zlewni Wód Polskich w Gorzowie Wielkopolskim, po otrzymaniu pisma z dnia 11 września 2019 r. znak: PO.RUK.451.34.3.2019.PP nie podjął czynności administracyjnych, w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne, mających na celu legalizację urządzeń wodnych wykonanych bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego lub ich likwidację (art. 190 ustawy Prawo wodne). Sytuacja ta wynikała z bardzo dużej ilości spraw, jakie wcześniej wpłynęły do Działu Zgód Wodnoprawnych (Działu odpowiedzialnego również za realizację zapisów art. 190 ustawy Prawo wodne), w tym obszernej ilości spraw dotyczących ustanowienia stref ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych, wszczętych w 2018 r. oraz spraw wszczętych i niezakończonych, które zostały przekazane przez starostów i marszałków, po wejściu w życie w dniu 1 stycznia 2018 r. nowej ustawy Prawo wodne. W połączeniu z niepełną w tamtym okresie obsadą pracowników w Dziale ZUZ, nie było możliwości podjęcia dodatkowych czynności*

²⁹ Dotyczy sprawy: Wniosek – data wpływu: 28 sierpnia 2018 r., data wpływu korekty wniosku: 22 marca 2019 r. Wezwanie do uzupełnienia wniosku z 5 marca 2019 r. Postanowienie z 27 czerwca 2019 r. o przedłużeniu terminu do 17 lipca 2019 r. Decyzja PO.ZUZ.1.421.328.2018.JC z 9 września 2019 r., po 345 dniach od złożenia wniosku, po 169 dniach od dnia złożenia korekty wniosku, 55 dni opóźnienia po upływie terminu określonego do 15 lipca 2019 r.

³⁰ Pismo PO.RUK.451.34.3.2019.PP z dnia 11 września 2019 r. Data wpływu do PGW WP ZZ w Gorzowie Wlkp.: 17 września 2019 r.

administracyjnych związanych z dokonaną kontrolą Wydziału RUK w RZGW w Poznaniu.

Dyrektor ZZ wyjaśniła, że brak działań wynikał z dużej ilości spraw i ograniczonej ilości osób. W związku z niepełną w tamtym okresie obsadą pracowników, nie było możliwości podjęcia dodatkowych czynności administracyjnych związanych z dokonanymi kontrolami przez PGW WP RZGW w Poznaniu.

(akta kontroli str. 1103-1104, 1105-1106)

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, a także działaniami podjętymi w toku kontroli w celu ich wyeliminowania, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Terminowe prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie urządzenia wodnego (budowy pomostu).
2. Podejmowanie wymaganych działań po uzyskaniu informacji o nieprawidłowościach na obszarze działania ZZ (w tym od RZGW) w celu ich wyjaśnienia i usunięcia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 29 września 2022 r.

Kontrolerzy
Dariusz Obierzyński
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis